

ANMELDELSE TRIVSEL 16. nov. 2020 | kl. 07:37

Til kamp for kritisk oprustning af de unge!

Af: Heidi Friborg Christophersen

Det udmattede selv er for etiske æstetikere. Vi er gået fra et forbudssamfund til et påbudssamfund, og nu må der gøres noget, for vi fortjener alle et liv, hvor vi ikke hele tiden bliver diagnosticeret.

Fakta

Titel

Utilstrækkelig

Forfatter

Christian Hjortkjær

Pris

130

Sider

120

Forlag

Forlaget Klim

Nutidens unge er ikke, hvad de har været, og sådan har det altid været. Den nuværende ungdomsgeneration er blevet kaldt mange ting, blandt andet "den forkælede generation", "generation egoland", "X-factor-generationen", "de dovne", "de sarte", "curlingbørnene", "de nærtagende", "de krænkelsesparate", "zappergenerationen", "de historieløse" – og jeg kan blive ved. Dog topper Christian Hjortkjær den på kierkegaardsk vis ved at kalde dem for *etiske æstetikere*.

Men det viser sig faktisk, at de unge er en meget målrettet og seriøs generation, der kæmper for at leve op til de mange forventninger, der stilles til dem. Der er bare ikke noget af det, der er godt nok. Det er derfor ikke nogen tilfældighed, at den populære norske ungdoms-tv-serie kom til at hedde "Skam", for det er faktisk det ord, der går igen, når man læser om, hvad det er, de unge slås med i hverdagen. Der er så mange påbud, som de unge skal leve op til, og lige nu tales der om, at de unge er uansvarlige og ikke tager nok ansvar for coronasmitten, fordi de kun tænker på sig selv og ikke på andre og på dagen i morgen.

Det er de unge selvfølgelig klar over, og det skammer de sig over, og med skammen følger "sjælemordet", og de unge bliver syge og bukkes under for presset, fordi der aldrig er noget af det, de gør, der er godt nok. Den nye karakterskala afspejler præcis det samme, fordi det er en mangelskala. 12 er det perfekte, som vi forventer, at de unge kan præstere, og er der så noget, der ikke er helt perfekt, så trækkes der fra i det regnskab.

Måske handler det om, at vi som lærere og forældre skal tage os tid til virkelig at lytte efter, hvad det er, vores børn og unge siger til os. Når de siger, at de keder sig, eller at de ikke gider de her opgaver, så handler det måske ikke om det, vi tror, at det handler om, men om at de unge har givet op på forhånd, at de ved, at de alligevel ikke kan præstere det optimale, og de vil ikke lide nederlag, og så er det "nemmere" at give op og foregive, at man er doven.

Men dovenskab er som aldrig "bare" ugidelighed. Det er som regel "utilstrækkelighedsfølelsen", der har taget over. Vi kan jo se det, når børn skal begynde i skolen. De små børn glæder sig til at få lektier for, og de har deres fineste udstyr med, som de håber på at kunne bruge. Aldrig har penalhuse været så veludrustede, som de er det i de små klasser.

Christian Hjortkjær mener, at vi lever i en påbudskultur, hvor det handler om at skille sig ud fra mængden, at man er unik og har X-factor. Det middelmådige eller gennemsnitlige er aldrig godt nok. Du kan altid optimere dine muligheder. Du kan altid gøre lidt mere. Du skal være en vinder.

Så er der bare det, at de unge mennesker ikke længere er *skoletrætte*, nej, de er nu *skoleudmattede*. Og kan man motiveres ud af en udmattelse? Hvor står lærerne henne i alt det her? Hvor er eleven i forhold til sin egen elevplan? Vi måler og vejer børnene hele tiden. Det skal være individuelle mål for elevens

egen læring. Det skal ikke være i forhold til klassens gennemsnit, men i forhold til eliteeleverne i Kina eller USA. eller Finland. I Danmark skal vi skille os ud på vores "knowhow". Sådan er det, hvis vi skal kunne klare os på verdensplan.

Kan man ikke leve op til det, så får børnene en diagnose og bliver kaldt psykisk sårbare. Det er noget, der ligger i det enkelte barn, og måske er det også forældrenes skyld, at de ikke har gjort tilstrækkeligt for, at barnet blev skoleparat og robust. Sådan er retorikken, og det er den, som gør os syge, siger Christian Hjortkjær.

Normerne er på ingen måde i forfald. De har bare skiftet form. En af bogens helt store pointer er, at de unge vokser op med fortællingen om, at de har alle muligheder, og tilmed at de selv indeholder ethvert potentiale. Sandheden er dog, at der er langt flere krav at leve op til og en langt stærkere moral i dag, end der var for 30-40 år siden. Man bliver syg af at få fortalt, at man er fri, når man i praksis skal leve op til moralsk perfektionisme.

Christian Hjortkjær skriver alt det, som vi har brug for at høre – både børn, unge og voksne. Han skriver, at det er hverken lettere eller sværere at være ung i dag, men det er anderledes svært. Det er der måske ikke den store nyhed i, for da jeg læste til lærer for 30 år siden, talte man om, at tiderne skiftede så hurtigt, at man ikke kunne give gode råd fra en generation til den næste, og det skabte usikkerhed. Så måske er det bare den kendsgerning, der er blevet alment kendt.

Kompagnistræde 34, 1208 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk